

CONFIDA

Ideje koje se isplate.

Mesečni Bilten

Decembar, 2024.

CONFIDA.RS

1.

KAMATNE STOPE NA STAMBENE KREDITE U SRBIJI OSTAJU OGRANIČENE NA 5%

U Srbiji je uvedena mera koja će kamatne stope na postojeće stambene kredite s promenljivom kamatnom stopom održati na nivou od 5% najmanje do kraja 2025. godine. Ova mera ima za cilj sprečavanje iznenadnog povećanja kamatnih stopa i podsticanje sklapanja ugovora sa fiksnim kamatnim stopama.

Novi **Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga** uvodi nekoliko mera za:

- » **Sprečavanje prekomernih kamatnih stopa**, posebno na kreditnim karticama i dozvoljenim minusima
- » **Obezbeđivanje stabilnosti kamatnih stopa na stambene kredite**
- » **Podsticanje ugovora sa fiksnim kamatnim stopama**

Nakon prelaznog perioda, kamatne stope na stambene kredite biće usklađene sa ponderisanom prosečnom kamatnom stopom, uz dodatak 1/5, kako bi se održala stabilnost tržišta.

2.

CENE NEKRETNINA RASTU ŠIROM EVROPE I SRBIJE

Troškovi stanovanja širom Evrope naglo su porasli, a cene zakupa su u poslednjoj deceniji skočile i do 70%. U popularnim turističkim destinacijama, neki razlog vide u prilivu turista koji koriste privatni smeštaj. Međutim, ekonomisti ukazuju na širi problem: ekspanzivne monetarne politike Evropske centralne banke.

Od 2015. do 2022. godine, ove politike su dovele do viška kapitala u ekonomiji, od čega je veliki deo usmeren ka tržištu nekretnina, što je značajno doprinelo rastu cena.

U Srbiji je situacija slična evropskoj. Iako su postpandemijski rast turizma i dolazak stranih državljana, uključujući Ruse usled geopolitičkih kriza, povećali potražnju za stanovima, stručnjaci se slažu da su ovi faktori sekundarni. Glavni uzrok je priliv viška kapitala u sektor nekretnina, dodatno pojačan nedostatkom razvijenih tržišta kapitala koja bi apsorbovala ovaj višak likvidnosti.

3.

NOVI PROPIS: PRIJATELJSKE POZAJMICE PREKO 10.000 EUR MORAJU BITI OVERENE KOD NOTARA

Izmene Zakona o javnom beležništvu, usvojene od strane Vlade Srbije, predviđaju da će sve pozajmice između fizičkih lica koje prelaze iznos od 10.000 EUR morati da budu overene kod notara. Predmetna promena usklađena je sa Zakonom o sprečavanju pranja novca, koji ograničava gotovinske transakcije na navedeni iznos.

Zakon uvodi obavezu beležnika da solemnizuju (potvrde) ugovore o zajmu, čime će privatni sporazumi postati pravno vidljivi i deo Registra ugovora o zajmovima. Navedeni registar će omogućiti Upravi za sprečavanje pranja novca bolji uvid u tokove kapitala i imovine, posebno kada je reč o fizičkim licima.

Ovakav sistem kontrole unaprediće finansijsku disciplinu i sigurnost, omogućavajući detaljno praćenje zajmova koji premašuju limit od 10.000 EUR.

4.

SRBIJA I SAD POTPISALE SPORAZUM O STRATEŠKOJ SARADNJI U OBLASTI ENERGETIKE

Ministar spoljnih poslova Srbije, Marko Đurić, i američki podsekretar za ekonomski rast, energetiku i životnu sredinu, Hoze Fernandez, potpisali su u Vašingtonu Sporazum o strateškoj saradnji u oblasti energetike između Srbije i SAD, objavila je Vlada Srbije.

Navedeni Sporazum predstavlja značajan korak ka jačanju odnosa sa SAD i dugoročnoj energetske sigurnosti Srbije. Planira se da Srbija u narednih 20 godina četiri puta poveća potrošnju električne energije, što će zahtevati saradnju sa globalnim industrijama i državama koje imaju iskustva u povećanju proizvodnih kapaciteta.

Sporazum će, između ostalog, olakšati zelenu tranziciju Srbije i omogućiti bolji pristup čistoj energiji, što je u skladu sa evropskim ciljevima zemlje. Takođe, ovaj dokument će doprineti pouzdanom i stabilnom snabdevanju električnom energijom, čime će Srbija postati još privlačnija za strane investicije.

5.

EBRD PREDVIĐA RAST BDP-A SRBIJE OD 3,8% U 2024.

Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD) prognozira da će BDP Srbije porasti za 3,8% u 2024. godini, uz oslonac na snažan rast industrijske proizvodnje, trgovine na malo i turizma. U 2025. godini očekuje se dalji rast od 4%. Ova predviđanja dolaze nakon rasta BDP-a od 4,3% u prvoj polovini 2024. godine, koji je podstaknut sektorima kao što su trgovina, turizam, ugostiteljstvo i građevinarstvo.

Ističe se da su neto prilivi stranih investicija ostali stabilni, dok je inflacija zadržana na 4,3% u julu 2024. godine. Iako je fiskalna politika ostala ekspanzivna, sa rastom plata i penzija, izazovi uključuju zategnuto tržište rada, geopolitičke rizike i vremenske nepogode.

EBRD naglašava da će ključni pokretači rasta u budućnosti biti reforme u upravljanju državnim preduzećima i pažljivo sprovedene javne investicije. Do sada je ova institucija uložila preko devet milijardi evra u Srbiju, s fokusom na jačanje privatnog sektora, tranziciju na zelenu energiju i razvoj održive infrastrukture.

6.

INTENZIVNIJE KONTROLE ZBOG NEPRAVILNOSTI U IZDAVANJU FISKALNIH RAČUNA

Poreska uprava Srbije je 9. oktobra najavila pojačane kontrole usled otkrivenih nepravilnosti u izdavanju fiskalnih računa.

U saopštenju se naglašava da Poreska uprava raspolaže podacima o prometu u realnom vremenu, koji se mogu uporediti na nivou teritorije, industrijske grane i prema vremenu izdavanja. Svi podaci sa fiskalnih računa prikupljaju se u Kontrolnom centru Poreske uprave, što omogućava detaljno praćenje i analizu.

Rezultati kontrola tokom 2024. godine ukazuju na visok procenat utvrđenih nepravilnosti, što znači da su kontrole usmerene prema obveznicima koji ne poštuju zakonske propise. Svi poreski obveznici kod kojih su utvrđene nepravilnosti suočavaju se s odgovarajućim sankcijama, kako je propisano zakonom.

7.

EU AGENDA OMOGUĆAVA SRBIJI PRISTUP 1,58 MILIJARDI EUR U SKLOPU PLANA ZA ZAPADNI BALKAN

U značajnom koraku ka ekonomskoj integraciji Srbije, Delegacija Evropske unije i Ministarstvo za evropske integracije predstavili su reformsku agendu koja će omogućiti Srbiji pristup sredstvima koja je EU izdvojila u okviru Plana rasta za Zapadni Balkan. Prema ovom planu, Srbiji je namenjeno 1,58 milijardi EUR, pod uslovom da uspešno sprovede 98 mera u četiri ključna sektora.

Reformska agenda ima za cilj unapređenje sledećih oblasti:

- 1 Poslovno okruženje i razvoj privatnog sektora**
- 2 Zelena i digitalna tranzicija**
- 3 Ljudski kapital**
- 4 Vladavina prava**

Isplata sredstava biće fazna, a početnih 112 miliona EUR predviđeno je za kraj godine, pod uslovom da se ispune određeni kriterijumi. Ključni uslovi uključuju usvajanje preporuka ODIHR-a, izmene medijskih zakona i usklađivanje viznog režima sa pravilima EU.

Polovina od ukupnih sredstava biće usmerena u budžet Srbije, dok će ostatak podržati infrastrukturne projekte. Ova strategija finansiranja ima za cilj stvaranje stabilnog i održivog ekonomskog okruženja.

Posvećenost EU naglašava značaj reformi u oblasti upravljanja, sa fokusom na borbu protiv korupcije i poboljšanje efikasnosti pravosudnog sistema. Tokom predstavljanja agende, istaknuto je da su reforme u oblasti vladavine prava ključne

za stabilnost društva i dugoročni ekonomski razvoj Srbije.

Takođe, plan podržava postepenu integraciju u Jedinstveno tržište EU i uključuje inicijative u okviru Zajedničkog regionalnog tržišta Zapadnog Balkana, čiji je cilj unapređenje ekonomske saradnje i regionalne povezanosti.

Ovo reformama vođeno finansiranje predstavlja stratešku priliku za ubrzavanje puta Srbije ka članstvu u EU, jačanje ekonomske stabilnosti i otvaranje novih mogućnosti za rast. Fokus na vladavinu prava, digitalnu transformaciju i razvoj privatnog sektora ključni su koraci kako bi Srbija bila spremna za dublju integraciju u tržište EU.

8.

STROŽA POLITIKA ULAGANJA U ALTERNATIVNE FONDOVE – NOVI PROPISI ZAHTEVAJU DUŽE PERIODE ULAGANJA.

Nedavne najave o izmenama Zakona o porezu na dohodak građana pooštriće politiku ulaganja u alternativne fondove. Mnogi građani s visokim prihodima u Srbiji koristili su ove fondove kako bi umanjili svoje poreske obaveze.

Prema novim propisima, građani će i dalje moći da ulažu u alternativne fondove, ali momentalna povlačenja više neće biti dozvoljena. Sredstva moraju ostati uložena najmanje tri godine kako bi se zadržao poreski kredit od 50% na oporezivu osnovicu.

U 2024. godini, svaki građanin, stariji od 40 godina, sa prihodom većim od 4,27 miliona dinara morao je da podnese poresku prijavu **do 15. maja**. Oni koji su ulagali deo svojih prošlogodišnjih prihoda u postojeće alternativne investicione fondove mogli su prepoloviti svoju poresku osnovicu i tako značajno umanjiti razrezani porez.

Ranije je bilo moguće uložiti novac u decembru i povući ga ubrzo nakon Nove godine, iskorišćavajući zakonsku poresku olakšicu. Međutim, s novim izmenama, investicije moraju "odležati" u fondu najmanje tri godine pre nego što mogu biti povučene.

Nepostupanje u skladu s propisima dovodi do gubitka prava na poreski kredit, a obveznici će biti dužni da o tome obaveste Poresku upravu i plate puni iznos poreza, uključujući kamatu, ukoliko povuku sredstva pre isteka perioda.

Ove promene imaju za cilj stvaranje stabilnijeg investicionog okruženja i obezbeđivanje poreske usklađenosti među građanima s visokim prihodima u Srbiji.

9.

IZMENE I DOPUNE PRAVILNIKA O JAVNOM OBJAVLJIVANJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I VOĐENJU REGISTRA FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

U “Službenom glasniku RS”, br. 97/2024 od 6. decembra 2024. godine, objavljene su izmene i dopune Pravilnika o uslovima i načinu javnog objavljivanja finansijskih izveštaja i vođenju Registra finansijskih izveštaja. Ove izmene stupaju na snagu **1. januara 2025. godine**, a primenjuju se na redovne godišnje finansijske izveštaje za 2024. godinu.

Jedna od ključnih izmena odnosi se na javno objavljivanje podataka o licima odgovornim za sastavljanje finansijskih izveštaja. Naime, podaci koji će biti javno dostupni uključuju:

- » **za fizička lica** – ime i prezime,
- » **za povezana pravna lica i pružaoce računovodstvenih usluga** – poslovno ime i matični broj.

Takođe, u slučajevima kada je odgovorno lice za izveštaj neosnovano navedeno, Agencija za privredne registre objaviće i dopis tog lica kojim se to demantuje.

Izmene su obuhvatile i sledeće značajne novine:

- » **Zamena podataka o odgovornom licu** – moguća i nakon javnog objavljivanja izveštaja,
- » **Objavljivanje dopisa zakonskog zastupnika** – u situacijama kada je poslovna dokumentacija nepotpuna, kako bi treća lica imala sve potrebne informacije,
- » **Formalizacija procesa izmena podataka o obveznicima** finansijskog izveštavanja,

- » **Preciziranje sistema Agencije** za prijem, obradu i objavljivanje izveštaja,
- » **Širenje broja primaoca notifikacija** u Posebnom informacionom sistemu Agencije,
- » **Pružanje bonitetnih usluga** za pravna lica u stečaju i likvidaciji.

Ove izmene i dopune imaju za cilj preciznije uređenje postupka dostavljanja i objavljivanja finansijskih izveštaja, kao i obezbeđivanje transparentnosti i tačnosti podataka važnih za poslovno odlučivanje.

10.

GODIŠNJE NAGRADE I "13. PLATA" U SRBIJI – ŠTA POSLODAVCI TREBA DA ZNAJU

"13. plata" u Srbiji nije zakonska obaveza, već zavisi od odluke poslodavca. Mnoge kompanije odlučuju da nagrade svoje zaposlene krajem godine bonusima ili dodatnim platama, koje se tretiraju kao redovna primanja i podležu porezima i doprinosima.

KLJUČNI PODACI:

- » **Nema zakonske obaveze** – zakon o radu u Srbiji ne propisuje obavezu isplate 13. plate.
- » **Poreski tretman** – bonusi i 13. plate tretiraju se kao primanja i osnov za obračun poreza i doprinosa.
- » **Metode obračuna** – iznos može biti određen na osnovu prosečnih bruto zarada za određeni period, procentualnog učešća mesečne plate ili unutrašnjih politika kompanije.
- » **Troškovi poslodavca** – poslodavci koji odluče da isplate 13. platu ne ostvaruju posebne poreske olakšice, ali taj iznos mogu priznati kao odbitnu stavku u poreskom bilansu kompanije.

Novogodišnji pokloni – poreske olakšice za decu zaposlenih

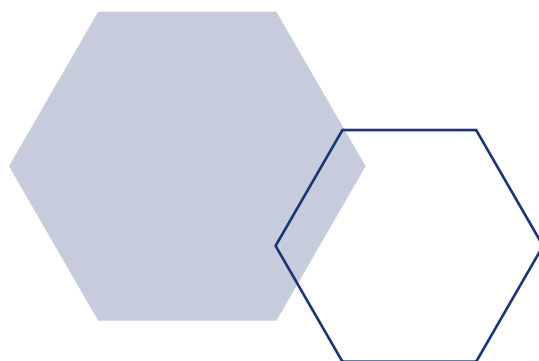
Specijalni dodaci za novogodišnje poklone delimično su oslobođeni poreza. Pokloni do iznosa od 13.497 RSD po detetu (mlađem od 15 godina) ne podležu porezu i mogu se isplatiti u gotovini, vaučerima ili fizičkim predmetima. Svi iznosi preko ovog limita tretiraju se kao oporezivi prihod.

11.

SRBIJA UVODI CENTRALIZOVANI REGISTAR ZA FIZIČKA LICA OD 2026. GODINE

U 2026. godini, u Srbiji će doći do značajnih promena u poreskoj politici uvođenjem centralizovanog registra fizičkih lica. Ovaj registar, koji je deo predloženih izmena Zakona o poreskom postupku i administraciji, obuhvatiće srpske državljane, rezidente, strance sa privremenim ili stalnim boravkom, tražioce azila, kao i osobe koje poseduju imovinu ili imaju pravo na penziju u Srbiji.

Glavni cilj ovog centralizovanog registra je poboljšanje poreske usklađenosti i smanjenje sporova. Poreske vlasti će imati pristup detaljnim podacima, kao što su bračni i imovinski status, što će im omogućiti da preciznije definišu poresku rezidentnost i obaveze. Sistem će takođe pratiti srpske građane koji rade u inostranstvu kako bi obezbedio pravilno prikupljanje poreza. Zapreduzetnike i pojedince, važno je da razumeju pravila poreske rezidentnosti i pripreme se za potencijalne posledice ove promene. Proaktivno planiranje je ključno za usklađivanje sa novim poreskim pravilima Srbije.

12.

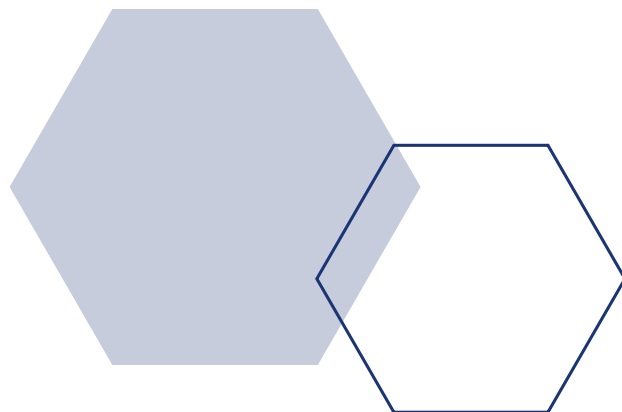
PROMENE U PRAVILIMA ZA PENZIJU U SRBIJI OD 1. JANUARA 2025. GODINE

Nova pravila za penziju u Srbiji stupaju na snagu 1. januara 2025. godine, uvodeći postepene promene u starosnim zahtevima i kriterijumima za ostvarivanje prava na penziju. Za žene će se minimalna starosna granica za odlazak u penziju povećati na 63 godine i 10 meseci, uz godišnja povećanja koja će do 2032. godine dostići 65 godina. Za ostvarivanje redovne penzije biće potrebno 65 godina starosti i najmanje 15 godina uplaćenih doprinosa, dok će prevremena penzija biti dostupna nakon 45 godina staža, bez obzira na starost.

Priznavaće se samo periodi za koje su uplaćeni doprinosi, zbog čega je od ključne važnosti da poslodavci i zaposleni osiguraju tačnost podataka i ažuriraju obrazac M-4 kako bi se izbegli problemi u obračunu penzija.

Za one koji su radili u inostranstvu, uključujući i bivše republike Jugoslavije, pravo na penziju za te periode zavisiće od propisa zemlje u kojoj je rad obavljen. Obrada tih podataka može trajati i do dva meseca.

U slučajevima kada su podaci o doprinosima nepotpuni, biće izdata privremena odluka o penziji. Ako se nedostajući podaci ne potvrde u roku od tri godine, privremeni iznos će postati konačan.

CONFIDA

Ideje koje se isplate.

Mesečni Bilten

Decembar, 2024.

CONFIDA.RS

KONTAKT

CONFIDA – Consulting d.o.o.
AUDICON d.o.o.

Knez Mihailova 22,
Belgrade, 11000, Serbia

+385 11 3039104

www.confida.rs

Christian Braunig
Managing Partner

e-mail

Nevenka Petrović
Director

e-mail